„ЗАСТАВА“ излази редовно средом петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године $17^1/_2$ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке проте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 36. У Новом Саду у уторак 10. (22.) марта 1887. ГОДИНА XXII.

ШТА ЈЕ С ВЕЛИКИМ БИРАЧКИМ ЗБОРОМ?

Ми нисмо научени да увијамо истину у шарене флиспапире. Нећемо ни сад, ка, је реч о томе: Шта је с великим бирачким збором?

Лане, 1. јуна, ми смо почели да носимо цигље за тај збор: почели смо говорити о програму. Кад се то свршило, онда смо се бринули о „малтеру“, којим ћемо слепити цигље, покренусмо питање о томе: „како да удесимо рад?“ Затим смо почели говор о збору, на коме ће искупити зидари и сви они који мисле да зидају заједнички на згради наше будућности.

У тај мах, пре неколико недеља, изашао је г. Миша Димитријевић пред народ, те рече, њему припада право да сазове збор и он ће га сазвати. Тада зћутасмо, управо застадосмо да му начинимо места. Све једно је ко ће бити звонар; хвала г. Димитријевићу кад то хтеде да буде он.

Чекали смо! И за мало, нами почеше да стижу писма. Г. Димитријевић позвао је из појединих места људе, на пријатељски састанак, који ће одредити место и време збору. Писма беху различита. Поједини људи питаху нас: Је ли то договорно; знамо ли ми нешто о томе? Ми нисмо знали. Питаху нас: „Зашто је удешена ствар онако, као што је пре три године удесише нотабилитети. Јер није се рекло појединим местима: „изашљите једног ил двојицу из ваше средине“, него се звало по вољи. То је било баш оно што се замерало пре три године нотабилитетима. Даље је упало у очи, што нису позвани и млађи људи; а нарочито су заборављени уредници наших слободоумних листова: „Бачванина“, „Заставе“, „Гласа“. И писма, која нам у том правцу стижаху, питаху отворено: „Зар ће то да буде чист договор „Браниковаца“; а хоћемо ли ми остали, да сазовемо други ужи договор, па онда други бирачки збор.

Као што видимо, време је било сувише кратко, да се споразумемо. На пријатељски договор, кога је сазвао г. Миша Димитријевић у недељу 8. тек. мес., осим једног јединог учитеља, није дошао нико други са стране ма да их је било позвано 50 особа. Многе, 33 особе, нису одговориле ни писмом, а она писма која стигоше, гласили су — разно. Неколико новосађана које је тада сазвао г. Димитријевић, решише у пријатељском кругу, где и кад да покушају удесити општи збор.

Ма да смо о појединостима добро обавештени, опет за то мислимо, да није наше, да ми о свима закључцима први обавештавамо свет.

Друго је нешто што нас изазива да рекнемо о овој ствари коју реч. Припремити онако велику ствар као што је општи збор, тешко је. Ту се човек многоме замери; многоме не може учинити по вољи. Сваки то удешава са онолико памети и беспристрасности колико има.

Дакле: „Ruhiges Blut!“ Положај је тежак и судбоносан. Нека су неког и обишли, нека се некоме баш и много што шта не допадне, треба жртвовати баш и крупнију ствар, само нек се постигне најкрупније. Није нужде да сад и ми враћамо погрешку за погрешку, те да се цепамо на првом кораку. Није нужно два збора правити. И ми се данас подижемо, да отворено кажемо свима и свакоме своје мишљење.

Кога не питају, не питају кога не вермају, не вермају. На општем збору народне слободоумне странке биће позвани сви. А само оно, што се тамо реши имаће значаја. Ако дакле важи код кога наша реч, тога молимо нек не прави препреке збору; нека се шта више својски заузме сваки, да помогне ствар. Збор је свију нас! Они, који ће бити позвани од данас да ухвате ту ствар и да је понесу; нека прегну и срцем и душом. Другог савета ми не можемо дати. Јер ако се и у будуће буде мерило строгом мером, онда може да буде бруке и недоласка као оно јуче. Не мислимо ми овим бранити ничије непромишљене поступке, ал мање је зло, ако то све отрпимо. У осталом ми ћемо гледати, да поправимо што се даје поправити, не реметећи оно, што други покрену.

Дакле све за збор, па онда на збор! На збору ћемо се састати, договарати, тамо ће доћи час, кад ћемо морати народу погледати у очи. Наше размирице, ако их има, не треба да одврате народ од рада. Збор је народни. Тамо ће народ имати реч. Ми смо доста говорили. На збору ће гласити девиза: места — народу. Доста је ћутао, право је да проговори.

J. T.

Вести из Београда.

У Београду има ако ништа друго, а оно вести. А једну стару вест узео је „Одјек“ да мало озбиљније претресе. То је вест о савезу, који је закључен између Србије и Аустро-Угарске. Ево шта пише „Одјек“:

„Један злокобан глас поодавно се већ чује час с једне час с друге стране. Тај се глас ево опет сада понавља појачаном тутњавом. Заоштрене прилике у свету дају му јачег и јачег значаја.

Војна конвенција! Војна конвенција између Србије и Аустро-Угарске! Ово је злокобни глас, чије се потмуло зујање сада све више претвара у одређенији звук.

Проноси се дакле глас, да је између Србије и Аустро-Угарске закључена војна конвенција за заједнички војни рад на чувању самосталности балканских држава од руског освајања. Према тој конвенцији вели се, дошла би у Србију аустријска војска, али та војска, да би се штедило српско осећање, била би у главном од Срба и Хрвата из Аустро-Угарске; по тим гласовима та би се аустро-угарска војска здружила са нашом војском; у тој стопљеној војсци од капетана на више биле би само наше војне старешине а до капетана и аустријски официри.

Заиста злокобан глас! Али и невероватан. Али опет не могосмо, не смедосмо, не хтедосмо прећутати о овоме, јер желимо да надлежнима дамо прилике за јасан и тачан одговор, је ли овај глас истинит, има ли у њему ма колико истине, или је све пука измишљотина“. — Ми мислимо да неће влади бити тешко казати — није истина. То је бар ништа не — кошта.

Политички преглед.

Бугарско питање. Бугарски изгнаници врло се живо крећу. У опште се држи, да ће у Бугарској поново букнути устанак. У Браили, Румунији, држали су бугарски бегунци 1. марта парастос у покој душе погинулим и стрељаним бугарским устаницима. Такви парастоси су покренути и у Русији.

Атентат против руског цара. Стране новине су препуне са вестима о атентату против руског цара. Ни два реда о томе не слажу се ни у једним новинама. Неки су поапшени у Русији, нађене су и неке бомбе, али шта је с тим требало бити, није испитано. Изгледа да су ту Чивути направили од муве медведа. Колко су пута налазили бомбе у Трсту, у Бечу, у Лондону, Паризу, па нису због тог писале чивутске новине, да ће дотичне државе — пропасти.

Са тројединчког сабора. У саборској седници од 7. тек. месеца, било је реч о **српском закону**. Изабран је одбор, који ће српски закон прегледати. У тај одбор су ушли: Зарчић, гроф Ердеди, В. Ђурђевић, Мандић, Мазура, Медаковић, Павић, Поповић и Вукотиновић. — Истог дана започела је у тројединчком сабору и расправа о продужењу саборске периоде од 3 године на 5 година. Било је говора и за против. Расправа о томе није довршена.

Нечувено стање сомборске црк. општине.

У Сомбору 2. марта 1887.

Општинске ствари подпадају под јавну критику и контролу, пошто се ту решавају предмети од опште важности и рукују са општим имањем. Нека дакле буде слободно овде коју јавно проговорити о нашој црквено-општинској ствари, једно ради обавештаја свеколике српске публике! а друго ради јавног упозорења саме предпостављене власти.

Но пре него што би говорили о невољи и нереду у овој општини, држимо да је нужно истаћи велику одговорност, која терети ову општину, па да се после може боље уочити последица данашњег неизвесног стања, и да се на први поглед може видети де запиње и на коме је кривица, да је та ствар дотле могла доћи.

Сомборска црквена општина примила је у у своје доба да рукује са разним закладама, фундацијама и заветинама; па је с тога установила тако руковање, какво прописује право рачунарство. Завела је све потребите књиге, одредила је за сваку фундацију посебно вођење и руковање, усљед чега је поставила поред благајника и вештог изученог књигогођу. Исто тако побринула се и за савестан и целисходан надзор. А да је ово све нужно било, увидиће сваки читалац, када му овде наведем цифре капитала, са којим ова општина рукује. Нека буде још и то примећено да су ове цифре из године 1884. јер те су ми при руци пошто од тога доба нема на јавности рачуна; а узрок ћемо навести доле.

Ово су туђи капитали:

1.	Просветна заклада	84.000 ф.
2.	Платонеумска заклада . . .	21.000 „
3.	Школског листа заклада . .	5.500 „
4.	За учитељске сироте . . .	1.500 „
5.	Фундац. Јосифа Мунтила . .	500 „
6.	„ српских госпођа . .	2.000 „
7.	„ школске благајне. .	1.200 „
8.	„ Дим. Поповића . .	2.000 „
9.	„ Марка Бикара . .	4.800 „
10.	„ Владе Ковачића . .	10.000 „
11.	„ Исака Радосављевића	5.000 „
12.	„ харм. појања . .	2.400 „
13.	„ Даф. Маглићеве . .	600 „
14.	„ частних крстова . .	800 „
15.	„ парастоса	4.700 „
16.	„ кандила и полијеља.	340 „
	Свега	146.340 ф.

Осим горе наведених капитала, које је општина примила у своје руковање, поседује и општина имања у вредности до 100.000 фор.

Са целим овим имањем под контролом општине, има да рукује црк. одбор по високом крал. решкрипту под II. В. §. 40. и он је за свако примање и издавање одговоран; а наиме писме е) наређује да одбор пази да се плате уједно издаје; писме з) наређује да само одбор издаје асигнације; писме и) наређује да одбор издаје земље и дућане под закуп и прави уговоре; а писме і) наређује да одбор прегледа и ревидира рачуне и подноша скупштини, а ова сл. епарх. адм. одбору и одбор прави прорачун за идућу годину и подноси скупштини; а ова сл. епар. одбору на увиђење.

Па како стоји у погледу ових наређења са нашом општином? Председник општински г. Петар Вукићевић начинио се паша. Као да је црквено имање и закладне оставине његова дедовина. Ево је пуна година дана прошла, како он не сазива ни скупштине, ни одборске седнице; **па и онда када сл. епарх. адм. одбор нареди, да има сазвати седницу, он неће**, њему је све незаконито; а није му незаконито, што он седи на председничкој столици већ пуне две године дана дуже, но што по закону сме. И сад када је видео, да се та столица под њим заљуљала, и да је општинарске руке неће од пада да зауставе, сада он свакојаким дозвољеним и недозвољеним средствима ухватио се за председничку столицу, као утопљеник за сламку. Сл. епарх. власт гледи тај покор, ту ренатенцију и не чини ништа на то. Председник пак, кога овде као вар. чиновника и политична власт штити, ради шта хоће. Ево за сад само да наведемо ове важне одборске послове, које он без одбора, а под одговорности истог наређује и ради. Свештеници недобијају плату а и како ће, кад за две године није парохијал разрезан. Председник се ни мало на то не жести, то је вели одборски посао; али заото издаје асигнације на благајну без одбора; ма да је и то одборски посао. Земље су издате под аренду без одбора,

ЛИСТАК.

ЖЕНЕ — ДИПЛОМАТЕ.

Превод.

Да су паметне и искусне жене, рођене дипломате, то довољно доказује и приватан породичан живот. У породицама, овим малим државама, оне врло живо воде улогу дипломате. Оне удешавају измирења, а често решавају у питањима мира и рата. Остваре много савеза и уговоре. Али и покваре много. Знају сваку ситницу и невољу својих комшија, па све то употребе у своју корист. Веште су у отправљању устмених „нота“, а знају многу кризу вешто отклонити.

Па и у међународној политици учествовале су жене. Како у старо, тако исто и у ново доба употребљаване су оне као фактичке дипломате. Да наведемо пример из историје:

Кад су се стари Римљани после отмице Сибињанака вратили у своју домовину, Сабинци су им послали за посланике — жене. Ове су израдиле, да су Римљани утврдили пријатељство и мир са Сабињанима. Кад је пак Корјолан дошао пред зидине римске престолнице, Римљани су му послали женске посланике. А ове су извршиле своју задаћу подпуно. Женско срце, женска суза умекшала је огорчена Патриција. Он се повукао са својом војском од Рима. Рим је био слободан.

Перзијски шах, имао је посла са унутрашњим немирима, те се бојао, да га Турска, користећи се том згодом, не нападне по савету Хенриха IV. пошље он једну паметну Перзијанку високој порти, а ова одустане од своје ратне намере.

Лудвик XIV. послао је енглеском двору, у врло озбиљним дипломатским преговорима даровиту гђу Кироал-ову. Ова је успешно решила неспоразум између завађених дворова.

За владе истог Лудвика XIV. заступала је Француску на пољском двору Лујза Марија Гоноаж де Матуа. У своме декрету названа је „Амбасадрицом“. Она је била прва женска која је била фактички именована за дипломатског заступника. Своју задаћу, као дипломатка, вршила је свагда савесно.

Историја која нам показује доста примера о способностима жена дипломата, износи нам и овај случај, где један тврдоглави владалац неће да подлегне дипломатским способностима жене.

Волтер врло занимљиво описује у свом делу „L' histoire de Charles XII.“ овај случај. Кад је шведски краљ Карло XII. упао са победоносном војском у Пољску, владар Пољске није се уздао у јачину и отпорну снагу своје војске, те се латио једног — женског дипломате. Послао је у тајности данску грофицу Марију Аурору Кенигсмарк шведском краљу, да посредује за мир. Грофица која се и иначе вежбала у дипломатским пословима, отишла је Карлу, но натраг се није вратила са успехом. Карл који је познат као велики женомрзац није ју хтео примити. То је јако огорчило сујетну женску, те је она напустила своју дипломатску задаћу, пре но што ју је извршила.

Лудвиг XV. имао је једног посланика, за кога се никако, па ни сада не зна, да ли је био мушко или женско. Многи држе да је био мушки, но да је, из непознатих разлога, носио женско одело. Овај женско-мушки дипломата, носио је мушко име, а био је француски посланик у Русији и то од велике користи по Француску, како то Мартеис у свом делу „Untern nation alles Recht“ тврди.

Далеко би нас одвело кад би још навађали примере о женским дипломатама из старог и средњег века, јер њих има и у новије па и садашњем добу.

У Русији је позната била као добра дипломатка кнегиња Долгорука. Бугарском је још пре годину дана управљала гђа Катарина Каравеловљева, жена министра Петка Каравелова. Што је она хтела догађало се у Бугарској. Каравелов, Батенберг биле су играчке у њезиним рукама. Она је диктирала дипломатске ноте и водила преговоре са дипломатама. Не зове је бадава новинар Спиридон Гопчевић у у свом делу „владарком Бугарске“. Ових дана пак стиже из Америке глас, да жену Лорда Бонда намеравају именовати послаником и опуномоћеним министром северо-америчких здружених држава у Енглеској. Госпођа пак њу-јоршког лекара Валкера тражи се за секретара при мадридском посланству.

Све ово говори без сумње за еманципацију женскиња.

И. И—ћ.

ма да је и то одборски посао, дућан је издат у промену без одбора, ма да је и то одборски посао; да ли су на те све издане предмете и контракти закључени и подписани, незнамо, јер одбор црквени такође о томе ништа незна. Одбор, као одговоран треба да прегледи и ревидира рачун и да га скупштини поднесе; али ево већ две године прође, а одбор је и скупштина искључене од тога посла и дужности; одбор треба да зготови прорачун и да поднесе скупштини, али ево и тога неможе да буде, јер се тако хоће г. Пери Вукићевићу.

По вис. кр. решкрипту од 1868. год. II. В. §. 41. наређује се под писмом а) да благајник има само издавати и примати по одборској упути. Но ми ево живимо у чудноватом свету. Благајник мора да издаје и прима по упутству искључиво председниковом, и то са позивом од стране председника на то, што је одбор црквени у своје време опуномоћио председника, да може у случају потребе, а у оквиру прорачуна асигнације на своту до 50 фор. издати, али да је дужан то издавање у првој одборској седници оправдати: (Одбор је овде имао у виду мање журне рачуне и милостиње) јер по вис. краљ. решкрипту држе се одборске седнице сваког месеца и то прве недеље, а по потреби и чешће. Но овде у Сомбору није било црквено одборске седнице већ пуну годину дана, и тако могао је председник асигнације у своте по 50 ф. до сада за стотине и хиљаде издати, као што ће и бити и као што ће се у своје време показати. Ми овде никако не мислимо, да је г. председник ова издавања на зло употребио, ми ће мо да потврдимо, да је он то све по потреби учинио; али смели тако што учинити један чиновник мимо закона, и када још није ни од више власти опуномоћен, већ баш против виша власт осудила је сво његово делање и уништила? (Наравно да би други човек у таком случају давно предао вишој власти у руке свој мандат. Можда би и он, по својој иначе доброти то учинио, да се једном сметња отклони, али му је положај као чиновника један, па нема своје воље.) Даље, је ли савестно благајничко звање на незаконит корак присиљавати. Зар једно зло не порађа друго! Напослетку да се упитамо, како је г. председник, баш ту једину пуномоћ прихватио од тога истог одбора, ког он не признаје и неће да сазове? Па већ досад и то како тако, постајао је од истог одбора за 1886. годину, утврђен прорачун; али за 1887. годину, нема ни прорачуна, и опет г. председник употребљује изанђало право некад док је уживао поверење од одбора даровано му.

Из овог довде, може свако увидети неред и незаконитост у овој општини. Рачуни што је најглавније нису ни за 1885. ни за 1886. год. ревидирани, нити се ти рачуни од епарх. власти потражују. Прелиминара за 1887 год. нема а власт исти и не тражи. Она просто трпи, да се са тако огромним оставинама две године дана без контроле ради. Нека је далеко сумња од нас; али је дужност, да власт таково што нетрпи ни један дан, а камо ли месеце и године. И докле ће то тако трајати, да један човек на очиглед толике интелигенције и постојеће власти може чинити шта хоће — идемо да видимо. Међутим побираћемо, један, по један цветак самовоље председника без одбора и општине г. Пере Вукићевића. Можда ће ко запитати па како може бити председника, кад нема одбора и општине? Питајте то сл. епарх. адм. одбор! —ћ.

Вести из места и са стране.

Где је Герман? Читамо у „Србобрану“: „Један Германовац који се сада бави у Загребу добио је од његове наименованости писмо, које је једва могао прочитати и дознати, да је Герман Анђелић, због земљотреса и многих горопадних писама, која му из наших крајева на колено стижу, напустио Сан Ремо и склонио се у Меран, ал ту опет јаче баца крв. По неразумљивоме и нечитљивоме писму суде сами његови пријатељи, да је Герман јако узрујане душе и да му тело дркће.“

Ревизија у Панчеву. Пишу нам из Панчева: Прошле суботе дошло је „поверенство“ да ревидира стање наше црквене општине. Одмах је поверенству послата депутација грађана. Депутација је изјавила поверенству: „с обзиром на то, што су јавне жалбе грађана дале повода изашиљању поверенства, то депутација моли да се из њене средине изаберу 3—4 члана, који ће испитивању поверенства суделовати и тегобе грађанства изнети.“ Поверенство је то одбило. Затим је радило и нашло, да је све у реду, осим што има општинских новаца код пропале штедионице. Вероисповедне школе су бајаги покомунаљење, јер није било новаца. (А кад чита човек извештај општинског иметка, онда се тамо износе толике цифре, да би по њима Панчево могло универзитет основати.) Грађанство је врло незадовољно резултатом истраге. Један члан те истражне комисије рекао је о Каменку ово: „Манте збогом, не треба ударати на тог човека, он је богат, те ће оставити своје имање на добротворне цељи, те постати народни добротвор.“

Није грдио православну веру. Г. Александар Шамшаловић римокатолички жупник у Иригу, послао нам је изјаву, у којој вели, да он није назвао православну веру оним погрдним именом, као што се то проноси. Г. Шамшаловић тврди, да је он 10. фебр. т. г. упутио г. пароху Стојшићу изјаву, да о њему пронешена вест није истинита. Наш дописник из Ирига сигурно није знао за ту изјаву, и нами је мило, што овде можемо ту изјаву јавно констатовати, те да престану неоснована сумњичења против господина жупника.

Награда. Читамо у београдским листовима: 200 динара у злату даје један грађанин ономе, који састави најбољу музикалну композицију „марш“ посвећен песцу Немање, Милошу Цветићу. Композиција ће носити име Цветићево. Ко буде дело израдио умољава се, да га преда г. Васи Аничићу трговцу, најдаље до Ђурђева дана ове год., који ће га дати стручној комисији на оцену, и на случај да се дело прими, композитору исплатити одређену награду.

Да ли опадамо телесно? У „Садашњости“ читамо ове редове: „Овогодишње новачење у Кикинди свршено је са следећим успехом: Визитирано је из I. разреда 408, из II. разреда 289, из III разреда 268, свега дакле 965 момака а примљено је у стојећу војску 58 момака из I. и 29 момака из II. разреда. III. разред је дао: 8 момака у накнадну причуву и 47 момака у домобранство. Накнадној причуви остао је кикиндски новачки срез за ову годину 14 момака дужан, што ће идуће године имати да накнади“. Овде би требали питати: „Да ли опадамо телесно?“ А на то би испао жалостан одговор.

Давид Старчевић — затворен. Из Загреба јављају, да је нар. посланик Д. Старчевић позван у суд, чим је сабор дозволио против њега истрагу. После кратког саслушања, суд је одмах задржао Старчевића у притвору. Овај чин произвео је велику сензацију у Загребу.

„Награђен“. Професор велике школе Светомир Николајевић, негдањи жестоки опозицијона, наименован је за главног градоначалника вароши Београда. Дакле Светомир Николајевић историк и литерат — градоначалник. Боже мој, шта ли је он учинио, те га напредњаци тако наградише, т. ј. дадоше му већу плату но министру. У Србији не дају богме ништа без заслуге — учињене напредњацима.

Проневера. Ово је дана послато из Италије, Пизе, писмо с новцима на управу добара надвојводе Д' Есте. У том писму било је 77.000 лира. Писмо је стигло у Беч без новаца. Печат је био „недирнут“, на место баната била су у писму парчад од новина. Где су новци покрадени, не зна се.

Најновије вести о др. Холубу. О ческом научењаку др. Холубу, који је пошао са својом женом и друштвом да обиђе неиспитане крајеве Африке, пронео се био глас, да је погинуо на путу. Сад стижу сасвим поуздане вести, да то није истина Он је имао да издржи многе непогоде, па чак и нападај дивљака, који су путницима отели сав пртљаг. Путници су се тешком муком спасли, али су пропале све научне збирке, које је др. Холуб имао уз себе, и то је велика штета по науку.

Наказа. У Шкала-Ујфалви отелила је ово дана крава теле са пет предњих ногу и једном стражњом ногом. Сељаци су то теле одмах закопали, но јуче је опет ископано и послато тренчинском музеју.

Нов проналазак. Механичар Селон измислио је справу или пећ за извођење пилића из јаја без квочке. Пећ се греје електрицитетом, те се тако добија толико топлоте, да се пилићи могу излећи. Самом топлотом рукује се преко особитог регулатора. Но сад се показало, да је та Селонова пећ веома подесна и згодна за грејање малих соба. Ми ћемо укратко описати ту справицу. Она изгледа с поља као сандуче и има у себи више земљаних и графитских плочица наслаганих једно преко другог и избушених многим рупицама. У тим рупицама су смештене спирале од жице и са тим спиралама доведу се у свезу оне жице, које спроводе електричну струју. Под плочице долази хладан ваздух на једну особиту цев и онда се пење загревајући се на усијаним жицама кроз оне рупице све на више, док не дође у горњи део пећи у другу цев, која има на себи регулатор ради тога, да се може пустити више или мање загрејанога ваздуха у собу. Жице, у оним рупицама увијене у густе спирале, са свим се усијају кад почне електрична струја кроз њих да пролази. Ако их дакле има довољно, даће толико топлоте ваздуху око себе, да то може бити довољно, да се осредња соба загреје. — Заиста мала ствар за садашње прилике, али за она времена, кад угљена почне нестајати, а дрво буде и сувише скупо за грејање станова — веома важна. Знаће без сумње човек онда и од тога извући највеће користи.

Зао муж. Сељак Мијо Спишић из Јамнице познат је у свој околици као опак човек. Прва његова жена умрла је од претрпљених мука, којима ју је зао муж злостављао. Хтео се Мија по други пут оженити, но не хте ни једна цура из његова села зањ поћи. Нашао је девојку из далека. Но ни с њоме није Мија живио дуго у миру. Свађао се с њоме и тукао, па често и кљештама вадио месо из тела. То јој се досадило, па га остави. Кад је он отишао да је зове натраг, дочека га она са сикиром и на место убије. Предата је суду.

О ВЕЛИКОМ БИРАЧКОМ ЗБОРУ.

Данас у понедељак око подне добио је уредник „Заставе“ из Сентомаша брзојав ове садржине:

„Јуче је у Новом Саду закључено да буде овде збор. Изасланици долазе сутра. Ужи пријатељски састанак овде заказан за данас по подне у 4 сата. Одговорите брзојавно одмах јесте ли за Сентомаш?“

Без сумње је и у Сентомашу упало у очи, да је цела ствар у Новом Саду покренута једнострано. Уредник „Заставе“ је одговорио, да се слаже да збор буде у Сентомашу и да пристаје на све, само да се не прави никакав раздор. — У интересу ствари и опет велимо: „Што је било, било је, прионимо бар сада сви, да збор испадне што сјајније. То ће моћи само тако, ако буде слоге. А да ће Србобранци осветлати себи образ у то не сумњамо.

Најновије вести.

— Јављају из Загреба: Српски закон гласи у главноме: §. 1) Срби, Хрватске и Славоније као исповедници православља имају права да под највишим надзором на своме нар. црквеним сабору уређују своје школске, црквене и фундацијоне послове, и то на основу закона и уредаба које су у том погледу донешени и потврђени. §. 2.) Вернима исте вере добијаће на основу закона о равноправности саразмерно припомоћ на њихове културне цељи. §. 3.) Свима странкама је слободно да код земаљских власти, употребљују по вољи ћирилицу и латиницу.

Тамо где су Срби у већини, дужне су прве инстанције на писмена писана ћирилицом, ћирилицом одговарати.

Одбор је примио тај законски предлог једногласно.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 9. марта у вече.)

Будимпешта. (Саборски извештај.) При претресу о томе, како ће се покрити кредит, кога су примиле делегације, рекао је министар Тиса, да су порасли изгледи за мир. Но влада може само онда бити умирена, ако је и усред мира толико јака као друге државе, јер ће само онда важити у миру њена реч. О савезницима нашим не може сад говорити, али Аустро-Угарска води такву политику, да очува свој интерес и да остане са свима државама у миру.

Петроград. Званичне новине побијају вести неких руских листова, као да су одношаји између Русије и Аустрије оладнили, нити је истина да немачки агенти у Бугарској нису бранили интересе руских поданика.

Пловдив. (Вест „Хавас-а“.) Изасланици разних крајева Источне Румелије држали су овде збор, на коме је закључено, да се независност Румелије мора по сваку цену бранити. Установљена је „родољубива лига“ са председником Чонаковом на челу.

Лондон. Рихард Крос бивши државни секретар за Индију, (у кабинету Гледстоновом) убио се прошле ноћи.

Цариград. Аудијенција руског посланика Нелидова код султана поново је одгођена.

Различности.

О фотографисању. Као што читасмо ту скоро у часопису „La Nature“ М. Лакомб домислио се како ће бити могуће, да се предмети у природи фотографски снимају и на врло великом остојању, што је до сад са свим немогуће било. Његова доскочица састоји се са свим просто у томе, што се даљина отклања дурбином, дакле пред објектив се намести дурбин, па се онда фотографује. Дурбин долази са свим пред објектива једна уметнута пречага, са повеликим отвором на среди, неда да дурбин дође у додир са сочивком објективовом. Лакомб мисли, да, овако радећи, није безусловно потребно, да исти тај фотографски објектив мора ту бити, јер је он већ правио пробе без објектива и вели, да је доста и сам дурбин, али потпуно агроматичан дурбин. Једина још препрека, која много смета фотографовању на великом одстојању, то је водена пара, које увек много има у ваздуху, те тако много уди јасноћи и чистоћи снимка. Овом проналаску Лакомбову приписују већ велику важност, и већ су гледали, да га примене у војеним ствима. Опити у том смислу чињени, испали су повољно.

Ласте и пчеле. У једним пољопривред. новинама налазимо ову белешку: Лети, кад ласте имају мале, може се опазити, да оне овима доносе за храну и пчеле; за то није чудо, што пчелар држи ласту за свог непријатеља. И ја сам хтео због тога да покварим једно гњездо ластавичино у мојој кошари. Но пре тога опазим, да ласте доносе живе пчеле, па их млади сами угњаве и прогутају. Зачудио сам се, како то да пчеле не убоду младе, па из радозналости отмем од једног тичића једну пчелу. На велику радост и дивљење нађох, да су то само трутови, а ни једне радилице није било. Ово ме опаметило, те сам ласте почео да штедим, шта више, да их и браним, јер су оне, по мом мишљењу, за уљаник корисне, ослобођавају кошнице од некорисних готована.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Сад баш изађе из штампе:

РЕЦИМО И МИ КОЈУ

као одговор на броширу Политову

НАПИСАО

Л АЗА НАНЧИЋ.

Цена 20 новч.

Може се добити у уредништву „Заставе“ и у свима српским књижарама.

Изишао је:

ЛЕТОПИС

МАТИЦЕ СРПСКЕ.

Уређује **А. Хаџић.**

Књига 149. (Свеска прва за г. 1887.)

У овој свесци налазе се ови саставци: I. Змај-Јован Јовановић као педагог. (Један листак из историје васпитања у Срба.) Од Мите Нешковића. — II. Грађа за медицинску терминологију. Сабрао др. М. Јовановић-Батут. (Свршетак.) — III. Баре у Бачкој. Од М. Петровића. — IV. Владислав краљ угарски. Историјска трагедија у пет чинова. Написао Никола В. Ђорић. (Свршетак.) — V. Српске народне приповијетке из горње Крајине. Скупио их Владимир Красић: 11. Бог и свети Петар. 12. Доста се и намучио. — VI. Књижевност: Ручни рад у мушкој школи. Савремено педагошко питање, од Срет. М. Адића. I. Оцена М. Нешковића. — VII. Гласник из српског и словенског света: Најновија драматска књижевност у Руса. — VIII. Матица Српска: Изводи из записника књижевног одбора и одељења 1886. године.

Сваки члан, који је одговорио својим чланским дужностима, што се тиче плаћања чланарине, добија „Летопис“ бесплатно.

Члановима у месту доставља се „Летопис“ у кућу, а чланови са стране добијају „Летописе,“ који им припадају, поштом.

РЕД ПЛОВИДБЕ

пароброда I. ц. кр. прив. дунавског паробродског друштва.

(Важи од 13. марта 1887. па до даље наредбе.)

Из НОВОГ САДА у ЗЕМУН-БЕОГРАД-ОРШАВУ-ГАЛАЦ: средом, петком и недељом у 5½ сати по подне.

Из НОВОГ САДА у ПЕШТУ: понедељником, четвртком и суботом у 10½ сати пре подне.

У Новом Саду 12. марта 1887.

АГЕНЦИЈА.

ОГЛАСИ.

Конкурс.

Ради попуњења упражњеног места окружног протопресвитера новосадског овим се стечај отвара.

Стицатељи имају своје са нужним сведоџбама снабдевене молбенице до Томине недеље т. ј. 12. (24.) априла 1887. г. посредством својих предпостављених духовних власти, консисторији овој поднети.

Из седнице срп. источно православне епархијске консисторије бачке у Новом Саду 6. (18.) новембра, 1886. г. држане.

2—3 **Консисторија епархије бачке.**

Објава.

Од стране управног одбора за заједничко руковање ритских земаља у тителском и жабаљском срезу, овим се до општег знања ставља, да ће се за време од 1. априла 1887. до 31. марта 1890. право риболова у ритским водама виловачке, ђурђевачке, моторинске, жабаљске, надаљске, господњиначке, чурушке, каћске и ковиљске општине, и и форланду путем јавне лицитације под закуп издавати. Дражба истих риболова држаће се 28. марта 1887. у 10 часова пре подне у згради општинске управе у Жабљу.

Уважене местне власти умољавају се, да ову објаву међу својим становништвом обнародују.

У Тителу, 14. марта 1887.

Председник управног одбора,
Гајшин.

3—3

Како се удесимо.

Мешовита, шпецерајска радња и дућан заједно са станом има се да преда млађој снаги у Сентомашу. Упитати се у администрацији овога листа.

2—3

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.